

SLOVENSKI NAROD

Izjava vsak dan popoldne, izjemoma nedelje in praznike. — Inzerati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inzerati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru. Inzeratni davek posebej. — Slovenski Narod vsakega meseca v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—, Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knašjeva ulica št. 5
Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 8 — NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 — CELJE: celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65, podružnica uprave: Kocenova ulica 2, telefon št. 190 — JESENICE, Ob kolodvoru 101. Račun pri poštne čerkovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351

DOLFUSS PROSI VATIKAN POMOČI

V paktiranju katoliškega centra s Hitlerjem vidi nevarnost za obstoj klerikalne diktature v Avstriji ter je zato naglo odpotoval v Rim, da prosi za intervencijo Vatikana

Dunaj, 11. aprila. Zaveznštvo med katoliškim centrom in Hitlerjem v Nemčiji je prav neprijetno dirnilo avstrijske krščanske socialce, ker jih ta koalicijska sprava v skrajno mučen položaj. Klerikalna diktatura na Dunaju se bori proti narodnim socialistom, ki jih meče v isti koš s komunisti in socialnimi demokrati, v Nemčiji pa se katoliški centrom udinja narodno socialističnemu režimu. V tem vidijo na Dunaju nevarnost za svoj lastni režim, ker jim je bilo baš »preganjanje« katoličanov v Nemčiji dobrodošel povod, da se poslužijo nasilja proti narodnim socialistom boječ se, da bi se hitlerizem razširil tudi na Avstrijo in tako izpodrinil krščanske socialce od krmila.

Ko se je izvedelo za potovanje podkancelarja Papena v Rim, kjer naj podkrepiti zaveznštvo med centrom in Hitlerjem sklenitev novega vsedržavnega konkordata, je zavladalo v avstrijskih režimskih krogih pravo razburjenje. Včeraj so se ves dan vršila posvetovanja vodstva krščanskih socialcev in vlade. Zavedajoč se, da razvoja dogodkov v Nemčiji v pogledu centra ne morejo več ustaviti, so naposled sklenili, da se obrnejo za intervencijo na Vatikan. V to svrhu bo odpotoval avstrijski zvezni kancelar dr. Dollfuss še danes ali v teku jutrišnjega dne osebno v Rim. Dr. Dollfuss se bo sestel v Rimu s Papenom in najprvo z njim razpravljal o položaju ter skušal rešiti, kar se rešiti da, nato pa bo imel konference s predstavniki Vatikana, da jih informira o neprijetnosti in škodljivosti paktiranja centra s Hitlerjem, ker meče to zelo čudno luč ne samo na centrom, marveč na vse klerikalne pokrete in ne nazadnje tudi na Vatikan in katoliške cerkve.

Dr. Dollfuss bo predvsem zahteval, naj izposluje Vatikan pri sklepanju konkordata jamstva od nemške vlade, da ne bo delala proti klerikalnemu režimu v Avstriji, ki je sedaj po padcu centra edina pozitivna klerikalna postavka. Največji strah imajo v dunajskih krogih namreč pred tem, da se bo centrom docela podvrževal Hitlerju, ki namerava osnovati enotno klerikalno stranko za vso Nemčijo in jo stavi do dela v službo svojega režima. Centrom je na to v načelu že pristal, zavedajoč se, da se more samo na ta način izogniti popolnemu razsulu. Velik del centromovh pristavev, to je katoličanov, je že sedaj glasoval za Hitlerja in se ta preliv pristavev rapidno nadaljuje, tem bolj, ker Hitler pri razkrivanju raznih korupcijskih afer tudi centromu nič ne prizanaša. Kakšen uspeh bo imela dr. Dollfussova akcija v Rimu, se zaenkrat še ne da reči. Vsekakor pa je nadaljnji obstoj klerikalne diktature na Dunaju v veliki meri odvisen od rezultatov teh rimskih posvetovanj.

„Dollfuss je šel samo k velikonočni izpovedi...“

Dunaj, 11. aprila. Kancelar dr. Dollfuss je danes z letalom odpotoval v Rim. Njegov nenadni odhod je iznenadil vse politične kroge. Tudi listi ne objavljajo obširnejših komentarjev. Dollfussov »Neuigkeltsweltblatt« skuša prikazati Dollfussov poset v Rimu kot docela brezpomembno zadevo, češ da gre le za uljudnostni poset, ker je Mussolini že svojočasno izrazil željo, da bi rad stopil v osebne stike z dr. Dollfussom. To priliko pa bo dr. Dollfuss izkoristil tudi za to, da bo prošil za audijenco pri papežu. Slučajna navzočnost nemških državnikov v Rimu ni s tem posetom v nobeni zvezi in se po trditvah omenjenega lista dr. Dollfuss z njimi tudi ne bo sestel.

Docela drugače pa sodijo o tem ne-nadnem posetu v Rimu ostali listi. »Arbeiter Zeitung« naglašja, da bo napravil dr. Dollfuss Avstriji slabo uslugo, ker se je najprvo napotil v Rim, ki zadnje čase vznemirja vso Evropo. V ostalem pa naglašja, da zunanja politika ni zasebna zadeva kancelarja ali vlade, marveč vsega naroda. Zaradi tega zahteva takojšnje sklicanje glavnega odbora Zveznega sveta, kateremu mora vlada natočiti čistega vina. Da dr. Dollfuss ni šel v Rim samo k velikonočni izpovedi, je na dlani. »Wiener Neueste Nachrichten«, organ velenemcev, izra-

žajo svoje začudenje nad potovanjem kancelarja in sumijo, da gre za dalekosežno politično akcijo, ki pa bi je Dollfuss ne smel izvajati kar na svojo roko. Vzroki nenadnega potovanja v Rim so še nejasni, misli pa, da so v tesni zvezi z odnosi centra in Hitlerja. Vsekakor gre za važno politično zadevo, ker je rimski poset dr. Dollfussa nedvomno v zvezi z razgovori, ki jih imata v Rimu istočasno tudi Papen in Göring.

Rim, 11. aprila. Nemški podkancelar Papen je imel z Mussolinijem nad eno uro trajajoč razgovor. O vsebini tega razgovora ni bilo izdano nobeno poročilo.

Heimwehr podržavljen

Dunaj, 11. aprila. Vlada je včeraj sklenila, boječ se notranjih nemirov zaradi ukrepov, ki jih namerava izvršiti v pogledu zatiranja marksistov, da pristegne v policijsko službo heimwehrovce. V ta namen bo 5000 članov Heimwehra prideljenih policiji. Od države bodo dobili službeno obleko, orožje, vso preskrbo in še posebne dnevnice. Na ta način se bo Heimwehr pretvoril v nekako milico. V političnih krogih sodijo, da je ta akcija naperjena v prvi vrsti proti narodnim socialistom ter da si hoče dr. Dollfuss na ta način za vsak primer varovati hrbet. Na Tirolskem so se te dni že vršili posebni manevri Heimwehra v popolni bojni opremljeni. Manevrom so prisostvovali tudi zastopniki vlade, vojske in policije, ki so se, kakor poročajo listi, pohvalno izrazili o izvežbanosti heimwehrovskih čet. Levičarski listi kritizirajo to postopanje vlade in opozarjajo na to, da je osnivanje take milice v nasprotju z določbami mirovnih pogodb ter da lahko dovede do zelo neljubih in nezaželenih zapletiljav.

Strah pred 1. majem

Dunaj, 11. aprila. Vlada je sklenila prepovedati proslavo 1. maja na dosega običajni način, da bi tako odvzela tej proslavi značaj socialnodemokratske prireditve. Dunajski mestni občini je vlada naročila, da mora mestni tramvaj 1. maja neprekinjeno obratovati, v nasprotnem primeru bo občini odvzeta koncesija. Prvi maj pa namerava vlada proglasiti za narodni praznik dela, ko-jeja proslavo bo sama organizirala.

Socialni demokrati zborujejo...

Dunaj, 11. aprila. Vodstvo avstrijske socialnodemokratske stranke bo imelo 15. aprila konferenco, na kateri bo sklepalo o svojem stališču napram sedanji vladi in o smernicah bodoče politike.

Norman Davis posreduje

V Berlinu je priporočal sporazum s Francijo in se nada, da bo njegovo posredovanje rodilo pozitivne uspehe

Pariz, 11. aprila. AA. Poročevalcu »Matina« je Norman Davis izjavil, da bi bilo odveč povdariti, da je tako Daladier kakor Paul Boncour za iskren sporazum med Francijo in Nemčijo. Odšel sem v Berlin, da povem tamšnjim voditeljem, kako iskreno so te želje pri francoskih državnikih. Pojasnil sem jim, da je za tak sporazum potrebna samo dobra volja na eni in na drugi strani. Ker je bil Macdonaldov razorožitveni načrt sprejet soglasno, ni dvoma, je končal Norman Davis, da bo razorožitvena konferenca uspešna. V razgovoru s Hitlerjem sem dobil vtis, da Hitler želi, naj se započeta pogajanja nadaljujejo in da o kakšni odstranitvi nemških delegatov s razorožitvene konference ni govora več. Prav tako bodo nemški delegati sodelovali na svetovni gospodarski konferenci. V zvezi s tem je prav, da se povdari, da je nemška vlada že sedaj sprejela Macdonaldov predlog kot osnovo

za razpravo o razorožitvi. Na drugi strani pa je treba povdariti tudi to, da želi Hitler, naj nemški strokovnjaki sodelujejo na predhodni gospodarski konferenci v Washingtonu. Odveč je povdarjati, da Daladier in Paul Boncour nikakor nista proti sporazumu med Francijo in Nemčijo in da zagovarjata celo splošen sporazum, na podlagi katerega naj države rešijo vsa aktualna mednarodna vprašanja. Nemskim vodilnim možem sem pojasnil, kako iskreno želi francoska vlada, naj se čimprej pomiri sedanja mednarodna napetost. S tem v zvezi sem pojasnil nemškim državljanom tudi to, da je treba za dobre uspehe na mednarodnem polju nekaj dobre volje na eni in na drugi strani. Na kraju je Norman Davis izjavil, da bo imel še neke razgovore s člani francoske vlade, nato pa bo videl, ali naj potuje še v druge evropske države.

Kdo izziva?

Značilne ugotovitve angleškega publicista o odnošajih med Jugoslavijo in Italijo

London, 11. aprila. Ugledna revija »Fortnightly Review« objavlja v svoji aprilski številki, ki je izšla te dni, obširen članek publicista Melvila o položaju v Evropi. Razglablja o splošnem političnem položaju, se zadržava pisec zlasti tudi na odnošajih med Jugoslavijo in Italijo, primerjajoč jih z odnošaji Poljske in Nemčije. Med drugim piše o tem:

»Vzrok vseh težkoč med tema dvema jadranskima državama izvira iz mirovnih pogodb, ki niso zadovoljile ne enih, ne drugih. Dalmacija s povsem slovanskim prebivalstvom je pripadla Jugoslaviji; Italija pa, spominjajoč se prošlih dni, ko je beneška oblast segala tudi na drugo stran Jadrana, zahteva Dalmacijo zase. Odnošaji so se stalno slabšali, zlasti pa po sklenitvi trianonskega pakta. Ker Italiji ni uspelo dobiti Dalmacije, se je vesela na Albanijsko. Strah Jugoslavije pred italijansko ekspanzijo na Balkan je docela upravičen, zlasti po poizkusu Italije, skleniti carinsko unijo z Albanijsko. Če bi se bilo Italiji to posrečilo, bi bila neodvisnost Albanije pokopana in Albanija bi se pretvorila v italijansko kolonijo na Balkanu.

Drugi vzrok za trenje med Jugoslavijo in Italijo je v politiki Rima napram sosedom Jugoslaviji. Jugoslavija si je resno prizadevala doseči dobre odnose s Madžarsko in Bolgarijo, toda italijanska diplomacija je to z velikimi žrtvami preprečila. Italija je sklenila zavezniško pogodbo s Madžarsko, takoj nato pa je Mussolini javno nastopil kot glavni pobornik revizije mirovnih pogodb v prvi vrsti glede teritorialnih določb trianonske pogodbe. Poizkus sklenitve zavez-

pakta med Parizom, Rimom in Beogradom ni uspel zaradi odklonilnega stališča Rima. Trogirski incident je znak, kako razpaljena so strasti, pred tem pa se je vršil znameniti Volta-kongres v Rimu, ki je izzval v mednarodnih krogih glede italijanskih namer veliko bojazen. Poznejša politika Italije se je razvijala v popolnem skladu s sklepi tega kongresa. V zadnjem času vodi italijanski tisk kampanjo za Dalmacijo in stalno podpihuje notranje in zunanje neprijatelje Jugoslavije. V sami Dalmaciji je osnovana propagandna organizacija za stalno širjenje italijanske iredente. Italija materialno podpira jugoslovanske »hegunc« v Zadru ter aktivno podpira tudi vse ostale nasprotne jugoslovanske režime, ki so nastali v Avstriji in na Madžarskem. Italija bi hotela na vsak način izzvati razpad Jugoslavije. Zelo spretna italijanska propaganda si je prizadevala dokazati skupnost interesov Hrvatov in Italije ter Hrvatov in Madžarov, a vedno v nasprotju s srbskimi interesi. V resnici pa pravi problem ni srbsko-italijanski, nego hrvaško-italijanski. Italijanske pretenzije na Dalmacijo se tičejo v prvi vrsti Hrvatov. Poizkus Rima, doseči zblizanje s Hrvati, je samo oportunistični korak. Če bo šla Italija predaleč v svoji protijugoslovanski politiki, bo imela proti sebi vso Jugoslavijo. Čeprav je resnica, da Jugoslovani niso znali svojih interesov, marveč so naivno šli na roko italijanskim imperialističnim ciljem, je neizpodbitno dejstvo, da izvišne politike ne vodi Beograd, nego baš Rim.

Črni dnevi naših rudarjev

Nove redukcije — V Trbovljah, Hrastniku in Zagorju

Ljubljana, 11. aprila. Lani pred božičem in tudi pred veliko nočjo je bila v nevarnosti obstoj tisočev delavstva in delavskih družin na Jesenicah in Javorniku, obenem je pa že tudi tedaj začelo delavstvo TPD, ki je bilo deloma že brez kruha, ostalim pa so se obetale še nadaljnje redukcije in glad. Na Jesenicah se je pri KID posrečilo ustvariti vsaj za silo znosne razmere, zato so se pa v naših premogokopnih revirjih, ki so last TPD, razmere slabšale od dne do dne ter so sedaj dosegle že skoraj višek obupa. TPD bo namreč zopet

odpustila v Zagorju 166 delavcev, v Trbovljah 100, v Hrastniku 133,

nekaj pa tudi v rudniku pri Laškem, razen tega bo pa odpuščenih tudi nekaj inženjerjev, zlasti inženjerskih in srednjih uradnikov, ostalih inženjerjem in uradnikom, tako pri centralni upravi, kakor pri obratih, bodo pa znižane plače za 25%. Če pomislimo, da imajo ti delavci, inženjerji in uradniki,

ki se njih število bliža blizu 500, tudi družine, se obeta lakota tolikim že napol sestrskimi in vsa težkega vajenim ljudem, da bi lahko napolnili z njimi malo slovenskega mesta.

Naša javnost zasleduje z največjim sočutjem obupno borbo delavstva za zaslužek in zganile so se tudi oblasti, zlasti pa Delavska zbornica, prizadete občine in banovinski svet, seveda pa tudi banska uprava in država, ki je po posredovanju naših poslancev, senatorjev in ministrov končno pred kratkim pristala, da se zviša kontingent dobav premoga od 28.000 tona na 33.000. Navzlic tako zvišanemu konzumu premoga TPD so pa vendar prišle redukcije, ker je tudi gospodarska kriza povzročila zastoj industrije in manjšo porabo premoga, a tudi letošnja mila zima je kriva,

da je konzum premoga padel.

TPD pravi, da je navzlic večjemu odjemu premoga s strani države na istem, kjer je bila dosedaj, ker je pač padel in še vedno pada privatni konzum premoga. Tako bo s 15. aprilom TPD odpovedala delo nad 400 svojim delavcem, ki bodo morali 1. majnika zapustiti delo in izgube zaslužek.

Problem delavstva TPD je že star in že od l. 1930. postaja položaj v naših rudnikih leto za leto težji. Državne železnice jemljejo od rudnikov TPD vsako leto manj premoga, ker naraščajo premoški pri državni rudnikih. Delavska zbornica in ZTO sta se zlasti energično zavzeli za zvišanje državnih dobav pri TPD in sta res tudi nekaj dosegla, kar priča za 5000 ton zvišani kontingent. Kakor vidimo, pa to dejstvo ni zboljšalo položaja, temveč se je od tedaj

še poslabšal z nameravano redukcijo 500 rudarjev,

razen tega pa TPD obljublja svojemu delavstvu še večje in težje redukcije. Delavstva se v strahu za obstanek poljšča nemir in z grozo gleda v bodočnost, kako bo preživelo svoje družine. Že sedaj je večina delavcev zaslužila komaj za najskromnejšo prehrano, da so družine do skrajnosti onemogle in delavci izčrpani, sedaj pa prihajamo v položaj,

ko tudi srdečev za podpiranje popolnoma nezaposlenih ne bo več.

Posebej moramo opozoriti na položaj, v katerega prihajajo zaradi redukcij onemogli rudarji. Med delavstvom, ki so ga zlomile skrbi, se polavlja gibanja, ki ne obetajo nič dobrega. Pri vsem tem pa moramo opozoriti tudi na geografski položaj trboveljskega revirja, saj gre tu za kotline, ki so od asrarnega zaledja docela odrezane in navezane popolnoma na rudnike. Tam nagomiljenih ljudi v tej krizi ni mogoče razseliti v druge industrije v Sloveniji, ker imajo te industrije same

30% svojega staleža nezaposlenega a inozemstvo je našemu delavcu popolnoma zaprto, ker je povsod še večja brezposelnost, kakor pri nas. Nemogoče je tudi izvedba misli, da bi se delavstvo naselilo na dežel, saj naš kmet le z največjo težavo preživlja samega sebe, ker ne more dati svojih pridelkov. Ustanovili smo sicer 20-milijonski fond za pomoč brezposelnim, oziroma za preskrbo dela, vendar pa ta fond nikakor ne bo mogel dati kruha množicam, ki vedno raste.

Verjetna je zaposelitev naših rudarjev pri državnih rudnikih v Bosni in Srbiji, vendar se pa bojimo, da tudi to ne bo imelo uspeha. Nekaj transportov je že iskalo sreče v državnih rudnikih, vendar so pa skoraj vsi prišli nazaj. Ne zato, ker naši rudarji ne bi bili zadovoljni z nižjo plačo, ki jo dajejo slabše opremljeni državni rudniki, čeprav zaradi nizkih plač država nima nikakih koristi. Prišli so nazaj zato, ker so prišli v državne rudnike brez sredstev in bi morali državi meze kreditirati, stanovati pa menda v docela nemogočih stanovanjih. Če se razmere v državnih rudnikih izboljšajo in ustvarijo vsaj najprimitivnejši pogoji za preselitev stotin rudarjev,

bodo šli naši rudarji na jug tudi za nižjo plačo, kakor da bi doma od gladi pomrli. Zastopniki delavskih interesov so tudi menja, da je ne samo socialen, temveč tudi ekonomski greh, če se misli sredi te

obupne krize, ki je v svojem bistvu kriza nesmiselnega investiranja in ubijanja že investiranega kapitala — na nepotrebno novo investiranje. Zastopniki delavstva so nadalje menja in žele, da bi se prenehalo s prakso prenašanja naročil in da bi se vpostavilo glede tega prejšnje stanje, nadeje pa, da bi se organiziralo preseljevanje naših rudarjev v državne rudnike, kjer naj bi država ustvarila pogoje, v katerih bodo mogli živeti tudi poklicni industrijski delavci. Oglejmo si položaj v trboveljskem rudarskem revirju in državne nabavke premoga.

Stalež delavstva v rudnikih TPD je vedno manjši, namreč je stalež z dne 1. februarja t. l. manjši za 4925 kakor 31. decembra 1925., za skoraj 3000 kakor 31. decembra 1927. in za 4000 kakor 31. decembra 1929. l. V glavnem revirju Trbovlje, Zagorje, Hrastnik znaša zmanjšanje staleža delavcev napram l. 1929. 2023. Število pri občinah Trbovlje, Hrastnik in Zagorje prijavljenih popolnoma nezaposlenih je na sedaj gotovo že 2000.

Razmerje med zaposlenimi, brezposelnimi in zaradi starosti, onemoglosti ali nesreče upokojenim delavstvom je bilo 1. februarja 1933. l. v teh revirjih naslednje: zaposlenih okrog 4111, brezposelnih 1526, a upokojenih je sedaj gotovo že 2000, tedaj jih je bilo pa 1582, skupno torej 7220 oseb. Stalež upokojencev z dne 31. decembra 1931. pa izkazuje le neugodnih 182, starih upokojencev 572, novih upokojencev 829, vse brez rodbinskih članov. Ker so delali zaposleni le 44 odst. normalnega delavnega časa, smemo računati med zaposlene le 44 odst. celokupnega staleža. Tako popravičeno je razmerje naslednje: zaposleni 1808, brezposelnih 3829, upokojenih 1583.

Te številke nam odkrivajo strahotne perspektive. Bratovski skladišče inarja za upokojece le neznatna sredstva na razpolago, in upokojecki se združujejo v glavnem z dokladami se zaposlenih. Te doklade z vednim naraščanjem števila brezposelnih postajajo za zaposlene delavce vedno nezmožnejše. Če pri normalnem delavnem času znaša samo delavski prispevek za socialne davke okrog 10 odst., ta prispevek pa mora ostati radi konstantnih izdatkov bratovskih skladišč konstanten. Ako se delo skrajša, se ta odstotek dviga na 30 do 25 odst. brutto zasluska. Vsaka nova redukcija v revirjih spravlja v nevarnost preskrbo onemoglih rudarjev, ki jih revijske občine, ki si so le izraz zgorne gospodarske situacije, ne bodo mogle vzdrževati. Razmerje je namreč popolnoma nezmožno, ker dva rudarja s svojim delom morata preživeti sebe in svoje družine, razen tega pa še skrbeti za življenje petih rudarjev in njihovih družin. To je nemogoče, zato to stanje lahko olajša edino sistematična razselitev. A ta ideja je praktično, kakor smo zgoraj omenili, le dvomljiva vrednost. Zato je pa edila rešitev resnično velika in izdatna podpora iz državnih sredstev, kar je pa pri današnjih finančnih težkočah tudi neverjetno.

Kar se tiče produkcije in oddaje premoga, je v cel državi padla produkcija od l. 1929. od 100 na 72,4 odst., v trboveljskem revirju pa od 100 na 51,6 odst., torej skoro za polovico! Število delovnih dni je padlo od l. 1929. do 1932. od 100 na 47,5 odst., torej še mnogo bolj kakor produkcija, kar se pravi, da je v času krize storitev delavstva za nad 10 odst. porasla. Slabše plačani delavec je torej več delal. Število delavnikov je padlo v rudnikih od 317 v l. 1929. na 198 lani.

Japonci korakajo proti Peking

Tokio, 11. aprila. Splošna japonska ofenziva vzdolž velikega kitajskega zidu je v polnem teku. Ofenzivo so pričela japonska letala z bombnimi napadi. Istočasno se je položaj pri Cingvangtau zaradi napredovanja čet japonskega generala Sunakave zelo posostil. V kitajskih krogih prevladuje zelo bolj vtis, da hočejo Japonci s temi operacijami končno le zasedeti Peking in Tientsin. Po vesteh iz Harbina se je pri Laokuo uprila okoli 3000 mož broječa mandžurska brigada in odkorakala proti severu. Sovjetski generalni konzul v Peking, granični sponoža oficijelno, da bodo sovjetska oblastva vse čete, ki so proti vladni Mandžukua in so prekoračile ali bodo še prekoračile sovjetsko mejo, internirala v vzhodnem Turkestanu.

LJUBLJANSKA BORZA

Devize, Amsterdam 2315.40 — 2326.76, Berlin 1354.58 — 1365.38, Bruselj 800.79 do 804.73, Curth 1108.35 — 1113.85, London 195.69 — 197.29, New York ček 5715.20 do 5743.46, Pariz 225.82 — 226.74, Praga 170.67 do 171.53, Trst 293.07 — 295.47. Avstrijski šiling v privatnem kliringu 8.40 — 8.50.

INOZEMSKA BORZE

Zürich, 11. aprila. Pariz 20.375, London 17.685, New York 517.518, Bruselj 72.25, Milan 26.485, Madrid 43.85, Amsterdam 208.90, Berlin 122.40, Dunaj 72.97 — 55.50, Sofija 3.75, Praga 15.40, Varšava 58.06, Bukarešta 3.08.

Dnevne vesti

— **Razpisana služba.** Pri banovinski poskusni in kontrolni postaji v Mariboru razpisuje banska uprava dravske banovine službo služitelja-laboranta. Prosilci morajo dokazati poleg splošnih pogojev za sprejem v državno službo, da so že delali kot laboranti v neki lekarni ali kemijski tovarni. Prednost imajo oni, ki znajo stroje. Po predpisih kolkovane ali z dokumenti opremljene prošnje se naj vložijo pri banski upravi dravske banovine v Ljubljani do 20. t. m.

— **Siromaki — prihodnja zima — Rdeči križ.** Ko je lani zima minevala in smo začeli zimsko obleko, perilo, obutev, posteljino zamenjati s pomladansko, je ljubljanski Rdeči križ po dnevnihki prošil, da bi nikdo nobenega še tako obrabljenega kosa ne zavrgel: kar koli mu ne bo več rabilo, naj izloči in spravi vstran ter ondi shranjuje do dne, ko pride k njemu pobiralec Rdečega križa. Rdeči križ bo vse, kar bo pri tej svoji akciji na korist siromakom in brezposelnim v Ljubljani nabral, do začetka prihodnje zime prenovil, da bo prav vsak kos dobro rabel, potem pa bo vse razdelil med podporne potrebne ljubljanske siromake in brezposelnike. — Vsekdar do, brotno prebivalstvo Ljubljane je tem prošnjam ustreglo in Rdeči križ je lani na nabiralni dan v maju na izposojene tovorne avtomobile nabral po vseh mestnih okrajih toliko že pripravljenih daril, da je mogel v letošnji zimi gorke obliči in obuti nad dva tisoč tri sto ubožnih. — Nabiral, na skotja na korist ljubljanskim siromakom in brezposelnim, ki se je zaradi socialnega čuvstva in misljenja ljubljancov lani tako lepo obnesla, da je izpodobni zgled mnoge dosti večje in boga, teje kraje naše države razvnel za enake ali podobne akcije, se bo letos v vsem obsegu pomnila. Na to opozarjamo že sedaj. Nabiralni dan bo letos 1. maj, ponedeljek, dan po glavni skupščini Rdečega križa kraljevine Jugoslavije, ki se bo letos vršila v Ljubljani.

— **Občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino.** VII. redni letni občni zbor Vinarskega društva za dravsko banovino v Mariboru, združen z vinarskim kongresom, vinsko razstavo in vinskim sejmom, se bo vršil 24., 25. in 26. maja v Novem mestu. 24. maja ob 17. bo seja glavnega odbora in delegatov podružnic ter redni letni občni zbor Vinarskega društva. 25. maja ob 8. vinarski kongres, 26. maja pa poučni izleti v razne vinorodne kraje Dolenjske, zlasti v Belo Krajino. Izleta se bodo udeležili samo tisti, ki se bodo do 22. maja prijavili pri Vinarski podružnici v Novem mestu. Vinska razstava z vinskim sejmom bo trajala dva dni, 25. in 26. maja, in bo odprta vsak dan od 8. do 13. Prireditelji so zaprosili za polovično vožnjo.

— **Poroka.** Včeraj popoldne sta se poročila v franciški cerkvi v Ljubljani s. Heda Pepelnikova, dolgoletna članica redakcije »Jutrac« in naš novinar, ki je pripeljal 400 letoviščarjev. Včeraj se je pripeljal z našima parnikoma »Kralj Aleksandar« in »Prestolonaslednik Petar« iz Benetk 400 dalmatinskih študentov s profesorji. Ogledali so si mesto, popoldne so se pa odpravili v Boko Kotorsko, od koder krenjevo v Grčijo. Te dni prišpeta v Dubrovnik dve skupini Nemcev, dve skupini Švicarjev ter večja skupina Madžarov in Francozov. Za velikončne praznike je napovedanih toliko tujcev, da bodo vsi hoteli polni.

— **Ceneno potovanje po Jadranu.** Jadranska plovilna je uvela s 1. aprilom za potnike iz Splita posebne znižane cene za izlete do Dubrovnika in Kotora. Potnike bodo vozili po znižani ceni parniki »Prestolonaslednik Petar«, »Jugoslavija«, »Zagreb« in »Ljubljana«.

— **Zagrebaški planinci na Kamniških planinah.** Hrvatsko planinsko društvo »Rumoliste« priredi čez velikončne praznike za svoje člane skupni izlet na Grinčev. Udeleženci se odpravijo iz Zagreba v soboto popoldne, vrnejo se pa v ponedeljek ponoči.

— **Kdor kupuje Ciri Metodove razglednice,** podpira družbo, domače umetnike in domačo obrt. 248-n.

— **Dobave.** Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 19. t. m. ponudbe glede dobave oči, profilnega železa in pločevine: do 20. t. m. glede dobave 2000 kg masti, 2500 kg riža, 3400 kg korusnega zdroba, 600 kg cikorijske, 600 kg kave in 500 kg papirnatega vrčja. — Vršile se bodo naslednje licitacije: Dne 13. t. m. pri komandi 45. pešadijskega polka v Mariboru glede dobave živil (masti, olja, zelja, krompir, čebula, rezanci, čaj, kava, sliva, sočivo); dne 14. t. m. pa pri komandi dravske divizijske oblasti v Ljubljani glede dobave 2700 kub. metrov drv. Oglašajo se na vpogled v pisarni

Zbornice TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih komandah.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo vreme. Včeraj je bilo po večini krajev naše države lepo, le pri nas je ponoči nekoliko deževalo. Najvišja temperatura je znašala v Zagrebu 16, v Mariboru 15,4, v Splitu 15, v Ljubljani in Beogradu 14, v Sarajevu in Skoplju 13 stopenj. Davi je kazal barometer v Ljubljani 767,7. Temperatura je znašala 4 stopnje.

— **Se o požarih pri Ptuj.** Včeraj smo poročali o dveh usodnih požarih, ki sta izbruhnila v ptujski okolici, povzročila ogromno škodo in tudi zahtevala več človeških žrtv. V soboto je gorelo v viničarji Hedvike Rodoškove na Rodnem vrhu pri Halozah. Viničarji je upravljali viničar Mlakar z ženo. V soboto sta odšla Mlakarjeva na delo, doma pa sta ostala samo šletna deklica in 7letni sinček. Med delom na polju sta Mlakarjeva nenadoma opazila, da se iz hiše vali gost dim. Ko sta prihitela domov, je bila domačija že v plamenih. Ožen je zajeel vso viničarjo in je bilo otroka nemogoče rešiti. Zgorelo je tudi več glav živine. — Pri požaru v Novi vasi pri Ptuju so bili opečeni poleg posestnika Lovrenka tudi posestnika Peklar in Petek. Lovrenkova žena in dva gasilca. Vse so prepeljali v ptujsko bolnico, kjer se prvi trije bore s smrtjo.

Adria pravek je boljši

— **Smrtna nesreča.** V Zagrebu je padla včeraj popoldne iz I. nadstropja hiše št. 1 v Slovenski ulici služkinja Slav Puljak. Priletela je na betonirano površje tako nesrečno, da ji je poškila lobanja in je kmalu po prevzcu v bolnico umrla.

— **Tragdijske mladostne smrti.** Zagrebški policija je izsledila detomorilko, ki je pred 14 dnevi zakopala svojega otročka v vinogradu blizu mesta. Detomorilka je 22letna kmečko dekle Jelka Piantak. Doma so zelo grdo ravnali z njo in večkrat je mislila na samomor, pa se ni mogla odločiti zanj, ker je bila noseča. Toda življenje je vedno bolj toplo in jo pripravilo končno tako daleč, da je v obupu umorila svojo sietno nezakonsko hčerko in zakopala njeno trupelce v vinogradu.

— **Pri astmi in boleznih srca,** prsi in pljučni škrofulozni in rahitični, povečanju ščitne žleze in postanku gošče je uravnavna delovanja črevesja z uporabo naravne »Franz Josefove« grenčice velike važnosti. Kliniki svetovnega slovesa so opazili pri jetičnih, da v začetku bolezni porajajoče se zapeke ponehavajo s pomočjo »Franz Josefove« vode, ne da bi se pojavile driske, ki se jih vsak dan bolnik boji. »Franz Josefova« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Iz Ljubljane

— **Kdaj bodo urejena nabrežja ob Ljubljani in Gradaščici?** Zdaj je še seveda težko napovedati, kdaj bodo urejena nabrežja na krajih, kjer so se razširila zaradi regulacije strug in tudi nihče ne pričakuje, da jih bodo že letos spremenili v lepe parke, saj se Ljubljaničini bregovi tudi ne bodo tako kmalu regulirani v zgornjem delu struge. A češče so ljudje po pravici gajali, da nabrežja tu in tam še vedno niso zasuta za novimi obrežnimi zidovi. To bi sicer ne bila takšna nesreča, saj imajo ljudje kljub temu dovolj prostora za promet, ko bi razravana nabrežja ne bila prevelika skušnjava za ljudi, da bi ne odlagali razne nesnage na bregovih. Tako so se pa nabrežja na več krajih spremenila v smetišča, kar je nedvomno v nasprotju s higijenskim predpisi. smetišča ob poteh pa tudi niso mestu v okras. Češče se je že govorilo o stoječih luči, ki je nastala z regulacijo Gradaščice pri Dobrihovi ulici. Tam so preložili nekoliko strugo, del stare struge so pa pustili nezastur in v njem stoji kaluznična Nabrežje na tistem kraju postopoma zasipavajo s smetmi. Zdi se torej, da čakajo na smeti in da planirajo breg, čim se nabere kaj nesnage. Na ta način hočejo zasuti nabrežja tudi drugod, na Krakovskem in Poljanskem nasipu, kot da je postranskega pomena, da se smeti in odpadki razkrajajo v bližini hiš in tik ob poteh. In ko bi to trajalo nekaj mesecev, bi ljudje še potrpehli, a Krakovski nabrežje in nabrežje ob Dobrihovi ulici zasipavajo že drugo leto!

— **Iz Gradbene dela na Dukičevih zgradbah** zelo hitro napredujejo. Hišo, ki so jo začeli graditi prvo (Zalaznikovo), ometavajo z zidom, na grobo je že ometana vsa fasada ob Gajevi ulici. Kot kaže, bodo res dograjene vse zgradbe do avgusta.

— **Iz dvorani ev. cerkv, občine** se bo vršila danes ob 20. uri pasijonska pobožnost z uprizoritvijo »Apostolske igre«, spisal M. Meil. 247-n.

— **Iz Občnj Zbor Društva zasebnih in avtonomnih nameščencev v Ljubljani** se bo vršil v ponedeljek dne 24. aprila t. l. ob pol 20. uri v predavalnici Delavske zbornice, prvi vstop, nasproti knjižnice. Članstvo opozarjamo, da se ga udeležijo polnoštevno.

Proti
Zobnemu
kamnu

SARGOV

KALODONT

Deviza zadnjih dni: pirhi in krače

Kamor pogledaš, te pozdravljajo glasniki bližajočih se velikončnih praznikov

Ljubljana, 11. aprila.

Te dni se mesto zopet preraja v nenavadni vni. Svet baže giblje velike ideje, a nas gibljejo samo različne sezone, kakršne so n. pr. miklavževska, božična, predpustna in zdaj velikončna. In te sezone nas razgibljejo dovolj, da nam ni treba na druge gibalne sile ter na impulze niti misliti. Dovolj je, da se zagledamo v izložbo, kjer so z umetniškim okusom garnirane krače. Ljudje postanejo na mah izredno energični, živahni ter praznično razpoloženi, čim požro nekajkrat pošteno slino in pomislijo na veliko noč, ki je pred duri.

V mestu že povsem prevladuje velikončna sezona, najbolj pa v izložbah. Merkur ima zdaj v svojem grbu povsod pirhe, piščance in krače. Kamorkoli pogledaš, povsod te opozarjajo pirhi in piščanci na preimenitno velikončno sezono. Povsod je aleluja, samo v žepih je še vedno veliki petek. Ljudje pa vseeno uživajo. Ves teden imajo dovolj dela, da si ogledajo vse lepote, ki so nakupičene v nešteti izložbah. In povsod so lepote tega sveta razstavljene tako vabljivo, da te končno nič ne moti pri obudovanju, niti pesimizem. Estetski užitek je tudi nekaj vrednega, a posebno mnogo se velikončno razpoloženje, ki se te polasača pred izložbami. Moraš pa imeti smisel za takšne užitke.

Oni dan se je ustavilo pred izložbo kmečko dekle, ki je dopoldne prodajalo na trgu jajca, ter je dejalo: Glejte si no, kakšno reklamo delajo našim jajcam! — Seveda, mi pa ne obudujemo izložb s tako prozaičnimi občutki, vsi se spomnimo takoj pobozno na alelujo in da smo dočkali veliko noč kljub praznim žepom. Ko proučujemo cene blaga, ki je zdaj razstavljeno v tako priupnem velikončnem slogu, so ti še posebno všeč številke, ki so tako lepo okrašene s pirhi, da se ti zazde končno celo postranska stvar. Da, da, ti vražji pirhi! Izra sraje gledajo, za klobuki so zatakneni, na suknu so pripeti, na kravatih obešeni, na ženskih pomladnih oblekah položeni — pirhi kraljujejo povsod in ko se obračaš že proč od izložb, ti še vedno migljajo pred očmi, tudi na cestah vidiš povsod jajca, kar pa ni tako čudno, ker jih gospodinjice te dni precej poblijo, ko jih nosijo s trga. Najhuje je pa, da se

ne moreš otestiti niti ponoči jajčnih privedov, zlasti ženske sanjajo vse noči o pirhih, ker hodijo vse dni od jutra do večera od trgovine do trgovine.

Sezona pirhov ima torej velik uspeh že zdaj. Kar se tiče krač, je treba tudi spregovoriti z vsem uvaževanjem. Nekaterim baže ni všeč, da se je svinjsko meso podražilo baš pred veliko nočjo. Zato moramo predvsem naglasiti, kako neumestno in neupravičeno je zabavljanje nad zvišanjem cen ter je naravnost proti duhu časa. Razumljivo mora biti vsakemu, zakaj se mora krače podražiti baš pred veliko nočjo. Menda ni treba še posebej naglašati, da si mora vsak, ki hoče dostojno praznovati praznik vstajenja, privoščiti na veliko noč pošteno porcijo gnjati, ki jo mora pospraviti s posebno častjo in ne z vsakdanjim prostakim tekom. V tem pogledu bi pa mnogi silno grešili, če bi bilo svinjsko meso preprocenti. Kračo si moraš priboriti s primernimi žrtvami, sicer je ne znaš ceniti. Zato bi morali še pozdravljati podražitev mesa. Zdaj bomo vsaj čutili ter se zavedali, da je velika noč.

Nergačem seveda ne moreš ničesar dopovedati. Pravijo celo, da gnjati, ki so zdaj razstavljene tako vabljivo v izložbah, niso bile narejene šele zadnje dni ko so se prašiči podražili kar čez noč, nego so bile posušene že zdavnaj, ko so bili prašiči še zelo poceni. Morali bi pa vedeti, da to nikogar nič ne briga, če so bili kdaj prej prašiči cenejši. Zdaj o veliki noči je povsem naravno, če se podražijo prašičje meso iz razloga, ki smo ga navedli, in pa zaradi tega, ker imajo ob prazničnih ljudje neprimerno boljše tek in ker edino o veliki noči kupujejo nekoliko bolj krače. Človek res ne more razumeti, zakaj so ljudje tako malenkostni ter si grene a takšni mali nenakostni praznike. Porast cen je vselej dober znak, zlasti v teh časih, ko je kriza nastala in trajala samo zaradi tega, kot uče nemotivirani gospodarski zakoni, odnosno njihovi tolmači, ker so cene tako neznačno padle. Podražitev krač pomeni torej tudi gospodarsko alelujo, zato pozdravljamo letos krače še s posebnim navdušenjem (v izložbah viseče, seveda), s pravim obžalovanjem mislimo na nje te dni ter blagorajmo prašiče, ki smo jih začeli ceniti, kot zaslužijo. Aleluja!

Na Kodeljevem bodo zidali vile

Svet za nje je že parceliran, le denarja ni, da bi zrastle na njem vile

Ljubljana, 11. aprila.

Najlepša je pa vsekar tista pesem o silnem razmahu Ljubljane na šir, na vis in še v vse druge dimenzije. Sicer napredujejo tudi druge, n. pr. v Zagrebu so nazidali zadnja leta na tisoče in tisoče novih hiš, vendar se nismo nikomur priznali, da nas je prekosil. Baš zaradi tega nam je kar nerodno govoriti o napredku Kodeljevega, kajti to predmetje se ne spada pod Ljubljano. No, lahko se pa izgovarjamo, da bo tudi Kodeljevo kmalu lep mestni del, na katerega bomo ponosni kot pač znamo biti le mi. Ko se bo Kodeljevo priključilo mestu, ne bomo kupili mačka v »zaključ«. Zdaj že lahko natančno preccemo lepoto bodočega Kodeljevega, smernice za njegov razvoj so začrtane in pogoji so ustvarjeni, da postane to predmetje tipična četrt vil.

Na Kodeljevo meščani ne zahajajo mnogo, najbrž zato, ker se niso tam ustvarjeni pogoji za tujski promet. Gostilni s tradicijo res še ni tam. Skozi Kodeljevo pa Ljubljaničani vseeno hodijo precej, zlasti ta teden, ko romajo k božjemu grobu v Štepanjo vas. V Štepanji vasi imajo baže še marsikaj bolj vselega, kot je božji grob, kajti tam so ustvarjeni pogoji za lokalni tujski promet. Res je velika škoda, če med potjo ne pošljijo nekoliko bolj na Kodeljevo, ki zasluži vso pozornost. Kodeljevo je sicer še zelo mlado naselje in na prvi pogled ne vidiš v njem ničesar posebnega, vendar pa ima tudi svoje posebnosti, ki ne zasotajajo za mnogimi drugimi ljubljanskimi znamenitostmi.

Seveda pa ne štejemo med te posebnosti Ljubljaničane, ki se kaže letos Kodeljevčanom od tiste strani, ki smo jo mi lani tako opevali. Voda je v Grubarjevem prekopu precej višja kot bostaja v zaprti Ljubljaničnici strugi, zato zrasla nesnaga v Ljubljani, ker pritiska voda iz prekopa pri vstopu v prazno strugo. Pri sovodu obeh strug je tudi barijera ter zaradi tega bostaja v Ljubljaničnici še bolj zastaja. Od okužne do Dobrunj se širi na obeh bregovih žalostne vonjave. Kljub temu pa ni Kodeljevo nič manj gospodsko. Več ulic ima in njih lepoto povzdigujejo idilične vile. Prejšnje čase je bilo na Kodeljevem več barak kot vil, zato je še posebno znamenit njegov napredek, kajti zdaj je tam precej manj barak in tudi ne stojte več v ulicah.

Najpomembnejše je pa v zgodovini napredka Kodeljevega njegov razmah proti vzhodu. Kjer je do lani bohotno raslo barakarsko naselje med globokimi jamami in v njih, je zdaj prostrana plan. Ko so njega dni kopali Gruberjev prekop, so odlagali na Kodeljevem izkopani material, ki ga je pa bilo premalo, da bi lahko svet dobro splinirali in dovolj dvignili. Lani so pa zasuli jame s materialom, ki so ga izkopali pri poglobljanju Ljubljaničnice v njenem spodnjem delu. Svet so planirali doseči in še zdaj planirajo cesto do Ljubljanič. Lani so se morale barake umikati, kotkor

so bile na poti zasipavanju, nekaj jih je pa še vseeno ostalo, a bodo tudi morale izginiti. Svet je zdaj parceliran ter določen za dostojno četrt vil. Na Kodeljevem se pač morajo ozirati na to, da bodo kmalu prišli pod okrilje močnega Ljubljane. Graditi morajo torej po določenem stavbenem sistemu in glede na regulacijski načrt. Nekateri lastniki parcel bi radi zidali na zvrnanem svetu bolj skromne domove, ker pač ne morejo sanjati o vilah, saj so prej imeli tam samo barake — toda njihovi načrti se ne bodo uresničili. Tu bo nekdo morda zidal vile.

Zdaj je pa tu še vedno idilično. Na nasuti planjavi, ki spominja na puščavo, ker ni nikjer trave in ker je vse tako fantastično, stoje še vedno barake v manjših skupinah. Okrog 20 pravilnih domov se šopiri na svetu, ki ima bodočnost. Te kolibe so znežene tako skupaj, da jih ne moreš opisati. Gradili so jih pač ljudje kakor so vedeli in znali in mogli. Gradivo so znali skupaj tako, kot vrabec, kar so pač kje dobili. Nekateri barake so deloma betonirane, deloma zidane in lesene, špranje so zamašene še z lepenko in pločevino in z drugim najrazličnejšim materialom. Nekaj barak je pa napol zasutih, ker se barakarji niso umaknili, ko so okrog njihovih domov planirali teren. Da je to barakarsko kraljestvo še slikovitejše, je med barakami tudi nekaj komedijantskih vozov. Stanovalci so v njih nedvomno na tistem, ker imajo ležišča tudi pod vozovi. Okrog vozov se podede umazani ciganički otroci barakarjev. In ob cesti pri Ljubljaničnici stoji — vrtljak, ki je včasih v Tivoliju razvnel razvnelo občinstvo. Kaj imenitno bi se podalo k temu okolju vključenju lajn in kričanje pijancev na vrtljaku... Najbrž bi prenehali celo otroci jokati v barakah.

Na novem terenu barakarji ustvarjajo nove vrtove in njivice. Odkopavajo material ter ga sejejo, da izločijo nerodoviten prod. Zdaj še ne vedo, ali bo kaj zrastle na nasipu, toda površino je treba vsekakor obdelati, pri tem pa tudi pridobe precej kameja, ki bo uporabno za temelje novih domov, če si jih bodo lahko zopet zgradili. Parcele so baže tu po 60 Din m², torej to ni tako zavržen svet, čeprav so se na njem utaborili barakarji. Malo se bo najbrž napis še usedal, toda dotlej, ko bodo lahko ljudje zidali na njem vile, se bo že pošteno sesedel. In tedaj bo Kodeljevo tudi priključeno matuški Ljubljani, ki zdaj še ne ve mnogo o njem.

Materine izkušnje.

— Mamica, kako dolgo pa trajajo medeni tedni?

— Dokler ne rečeš možu, da potrebuješ denar.

Vročina mladega zakona.

— V petih dneh si že četrtič prišmola pečenko. Ti si kot nalašč ustvarjena za krematorij, dušica.

LJUBAVNI ROMAN DVEH MLADIH SEČ NA TELEFONSKEM VODU PARIZ-BERLIN!

HALO, HALO!
TU PARIZ!

Nežna, pikantna in razvedrila polna veseligr
Očarljivo lepim nočem na Montmartru sledi komedija ljubumnosti. — Zabašno življenje dveh svetovnih vele-mest — Pariza in Berlina — tvori ozadje življenjskega romana mlade pariške telefonistke in šarmantnega Berlinčana.

WOLFGANG KLEIN
KARL STEPANEK
Danes premiera ob 4., in 4/10 zvečer.
Telefon 2124

Elitni kino Matica
Telefon 2124

Josette Day
kot telefonistka v pariški telefonski centrali.

Dve siroti

Roman

Luiza k sreči teh besed ni slišala; ubožica je bila preveč zbegana, da bi se mogla zanimati za kaj drugega kot za svojo ugrabljeno sestro.

In ko ji je Frochardka dejala: Pojdi, dete moje... no, le pojdi, nič se nikar ne bojte, — se je dala voditi, češ, da starki popolnoma zaupa.

In dobro se vam bo godilo, — je dejala stara beračica lokavo.

In ker se je bil njen pohabljeni sin tisti hip znova približal slepi lepotic, — je zaklicala:

— Pojdimo, Peter!

Ime Peter je Luiza nekoliko prese-

netilo. Frochardka je mislila, da hoče vedeti, kdo je, pa ji je povedala, da je Peter njen sin.

— Vaš sin?

— Da, — dober delavec, ki hodi od jutra do večera po mestu, da si služi vsakdanji kruh... in pomaga svoji ubogi materi... To je on, ki...

— Me je rešil, — jo je prebila Luiza in stopila proti Petru.

— Da, dušica, — je nadaljevala beračica, — ki je vas rešil izpod konj, kjer vaš položaj ni bil baš zavidanja vreden... Da, to je storil moj sin, nihče drugi.

In tedaj je slepa sirota brez zadrege iztegnila svojo prosto roko, da bi jo podala Petru.

— Kako naj se vam zahvalim... za to, kar ste storili zame, gospod? In morda ste bili tudi sami v veliki nevarnosti, ko ste skočili proti konjem, da bi me rešili.

— No, on ima trdo kožo, ta pokveka! — se je zarežala beračica, ki je hotela končati pogovor, ker se ji je zdel brezpomemben.

Peter se je uklonil čaru, ki je premočno vplival nanj, da bi ga premagal.

Obstal je zatopljen v misel, ki se mu je neprestano vračala v glavo:

— Kaj mi more biti od tega, da je lepa?...

Frochardka je pa potisnila Petra v stran in potegnila Luizo za seboj.

Peter si je globoko oddahnil.

Krenil je za slepo lepotic, ponavljajoč venomer:

— Kaj ti more biti od tega, da je lepa, ti pokveka pokveka?

Frochardka je pa mislila sama pri sebi:

— Če se ne motim, imam v rokah sijajno sredstvo za preživljanje.

Od trenutka, ko je krenil za slepo lepotic, se je čutil Peter čisto izpremenjenega. Utujenosti ni čutil več, čeprav je hodil ves dan po mestu z brusom na hrbtu.

Njegove oči, ki so se bile že toliko naplakale, so bile zdaj manj temne, manj boječe. Brusač, ki je bil navadno potrt in otožen, se je zdaj smehljajal.

Stopal je skoraj ponosno, kakor bi hotel vzravnavati svojo nekoliko sklonjeno postavo. Poleg tega je kazalo, da si prizadeva ne vleči tako za seboj pohabljenega noge, da bi tako zelo ne šepal.

In v trenutku, ko je začutil v sebi to veliko izpremembo, je dejal stro-mak sam pri sebi:

— To je pa res neumot!... Saj sam ne vem, kaj se godi z menoj!... Zdi se mi, da nisem več tako zapuščen na svetu!

Ljudi je bilo po ulicah vedno manj.

Frochardka je pospešila korake in Luiza ji je molče sledila. Slepa sirota je bila zatopljena v svoje mračne misli.

Ta ženska, ki se je vsaj na videz tako zanimala za njeno usodo, ta ženska, ki ji je bila z dna duše hvaležna za njeno dobroto, za sočutje in lepo besedo, ta ženska je vzbujala v nji skoraj strah, kajti čutila se je malone docela v njeni oblasti.

Vendar je pa popolnoma zaupala možu, ki jo je bil rešil; bila ji je prijetna zavest, da jo on spremlja...

Luiza, Frochardka ni brusac so baš zavili v ulico Dauphine, ko je beračica naenkrat obstala.

— Kaj pa je, mati? — je vprašal Peter začuden.

Frochardka pa ni odgovorila, temveč je pokazala molče z roko na sen-ce, prihajajoče iz ozadja ulice.

Tudi Luiza bi bila rada vprašala, kaj je, pa si ni upala. Naenkrat jo je zopet obšla neka čudna groza.

— Nič hudega ni, — je dejala beračica videč, kako se deklet zopet trese od strahu.

Vendar se ji je pa zdelo potrebno ubrati jo nazaj. Namignila je Petru, naj ji sledi, potem je pa krenila ob zidu na nabrežje Conti.

Sence, ki jih je bila opazila in ki se jim je hotela izogniti, so se kmalu izgubile v ulici Dauphine...

— Straža, — je zašepetal Peter materi na uho.

— Res je!... je pritrdila Frochardka.

— Glej, človek bi dejal, da vodi jetnika, — je nadaljeval Peter.

In po kratkem molku je pripomnil:

— Ah, žensko vodi!

— Bo pač nesrečna žrtev, ki se je tako pregrešila, da so jo prišli, — je menila Luiza.

— Ali pa zločinka, ki je bila tako neumna, da se je dala zasačiti, — se je zahihetala beračica.

Potem je pa izpremenila glas, rekoč:

— Naj bo že kdorkoli, Peter, pojdimo od tod, take stvari nerada vidim, mi je preveč hudo.

V resnici je pa šlo Frochardki za to, da bi ne srečala straže, ker bi jo utegnili vojaiki vprašati, kdo je slepo deklet in kakšne namene ima z njo.

— Pojdimo malo nazaj, dokler vojaiki ne odidejo, — je dejala obrnjena k Petru.

— Pa pojdimo, — je odgovoril Peter; — najbrž peljejo nekdo deklet v žensko bolnico...

Komaj so pa napravili nekaj korakov, ko se je razlegel krič. Bil je krič aretirane ženske.

Peter se je obrnil in opazil, kako maha aretirana ženska z rokami, kako se skuša upirati, kakor bi hotela pobegniti.

— Glej, mati, — je dejal, — ta ženska kaže na nas s prstom... Kaj neki to pomeni?

Frochardka se je pa brž obrnila v nasprotno smer in pospešila korake.

Uboga Luiza je drhtela po vsem telesu. Dala se je voditi brez odpora.

Ali ni bila odslej izročena na milost in nemilost tujim ljudem, ki so se tako radi zavzeli za njo?

— Peter se ni motil, rekoč, da kaže aretirana ženska na nje.

Aretiranka ni bila nihče drugi nego Marjanna Vauthier, tatnica.

Na policiji so ugotovili, kdo je in kaj je zakrivila, potem so jo pa poslali v zapor, kjer naj bi počakala obsodbe.

Izposojanje otrok za beračenje

V Londonu se pečajo s temi triki obrtoma — Odrasli žive na račun otrok

Lažna beda in beračenje brez potrebe ni nič novega. Često se pripeti, da je berač bogatejši od dobrotnika, ki mu daje miloščino. Med beraškimi triki je zlasti priljubljen oni z izposojenimi otročki. Beračev in beračic, ki nosijo v naročju ali pa vodijo za roko razcapane, umazane otročaje, je vse polno ne samo pri nas, temveč tudi drugod po svetu. Ti ljudje greše prav tako na račun usmiljenja mimoido-čih, kakor mnogi prostovoljni brezposelni na račun javne podpore. Neki london-ski list opisuje delovanje poklicnih be-račev s pomočjo izposojenih otrok. Če zasliši človek otožen klic: »Dajte vbo-gajne za mojega lačnega otroka,« se gotovo usmili berača ali beračice in po možnosti obdaruje otročka v naj-boljši veri, da je res nedolžna žrtev bede. Ne ve pa, da »re za grdo izko-riščanje dobrotelnosti.

V Londonu imajo ulico, znano splošno kot ulica beračev. Tu si iz-posojajo poklicni berači za nekaj ur otroke, ki jih potem vračajo s pri-merno odškodnino staršem. Ulica be-račev je v neposredni bližini eleganta-kega okraja, kjer vidijo otroke bogatih staršev, tako da je razlika še očitnejša. V tem okraju je mnogo posredo-valnic, ki pod krinko konfekcije, tr-govine z železnico itd. izposojajo otroke. Vsako jutro prihaja v te po-sredovalnice mnogo beračev, zlasti pa beračic, ki najemajo otroke, da z nji-mi varajo dobre ljudi.

Cene so točno določene, barantanje je izključeno, čim manjši je otrok, tem več je treba plačati zanj. Otroke naje-majo na ure ali pa za ves dan. Če na-jame berač otroka za ves dan, ga mo-ra tudi prehraniti. Zvečer pa prihaja-jo starši po svoje otroke in dobe do-koženo odškodnino. Posredovalcem

ostane povprečno čistega 20%. V po-sredovalnicah imajo točno zabeležena imena otrok in njihovih roditeljev. Mati štirih otrok zasluži z izposoja-njem toliko, da lahko živi vsa družina in da še nekaj prihrani. Največ pa se-veda zasluži berači sami.

Če se postavi beračica z otrokom na vogal prometne ulice, naberači mnogo, posebno med prazniki. Ker se otroci že v zgodnji mladosti navajajo k beračenju, postanejo pozneje pravi umetniki in zaslužijo več, nego njiho-vi spremljevalci. Toda naberačeni de-nar morajo izročiti svojim najemni-kom. Ze štiriletni otroci znajo prav dobro igrati komedijo berača. Če za-gleda mimoidoči razcapanega, objoka-nega otročka in zasliši njegovo ob-upno tamnjanje, ne more mimo, da bi mu ne dal vsaj skromne miloščine. Nekateri otroci londonskega beraške-ga okraja imajo za seboj že zanimive romane.

Pred štirimi leti so ukradli boga-temu londonskemu bankirju otroka. Oče je razpisal bogato nagrado tiste-mu, ki bi mu otroka vrnil, policija je napela vse sile, da bi ga izsledila, to-da zaman. Tri leta so minila in končno so starši opustili vsako nado, da bi še kdaj videli svojega otroka. Nekega dne je pa šla njegova mati po ulici, pa jo je ustavila beračica proseč jo milo-ščine za svojega otroka. Gospa je baš hotela stisniti otroku nekaj drobiža v ročico, ko je naenkrat opazila slabo zaceljeno brazgotino na istem kraju, kjer jo je imel njen otrok. Po dolgem obotavljanju je beračica priznala, da otrok ni njen, temveč izposojen. Z bankirjevo ženo sta odšli v dotično posredovalnico, kjer se je končno iz-kazalo, da je prava otrokova mati bankirjeva žena.

Fantovski štrajk

Fantje v Siriji se organizirajo, da bi organizirano nastopili proti moha-medanskim dekletom, ker jim njihovo modernizirano življenje ne ugaja. Slike-nili so napovedati zakonskemu življe-nju bojkot. Zvedeli so namreč, da so začela dekleta po imenznih trgovini-nah odagati pajčolanke, da se kažejo po solničnem zahodu na ulicah, čitajo moderne romane in zahajajo v kino, skratka da v vsem posnemajo svoje mohamedanske sestre v Egiptu in Turčiji.

Kar je dovoljeno v Turčiji, še daleč ni dovoljeno v Siriji. Manifest moške mladine v Damosu se obrača na vse fante Sirije s pozivom, naj se ne že-nijo, dokler se dekleta ne poboljšajo. V mnogih sirskih mestih so ustanovili društva za zaščito dostojnosti, ki bo-do skupno z organizacijo mohamedan-skih žena bedela nad moralo za razne novotarje prevnetih deklet.

Gorje dekletu, ki se drzne samo v tramvaj. Ženske se smejo voziti v tramvaju v skupinah, vsaj tri skupaj. Po solničnem zahodu ne sme nobena ženska iz hiše. Posebne komisije bodo od časa do časa ugotavljale, ali so ženski obrazi dobro zastri, hodile bo-do po krščanskih trgovinah, da se prepričajo, ali tam morda nimajo de-

kleta in žene odkritih obrazov in po-zivale bodo ženske, naj hodijo samo po določenih ulicah, kjer je najmanjša nevarnost, da bi jih srečavali moški.

Če pa vse to ne bo nič pomagalo, se fantje, ki imajo po mohamedan-skem pravu pravico na več žen, sploh ne bodo več ženili, a posledica bo, da ostanejo dekleta stare device. Seveda je pa treba počakati, ker je malo ver-jetno, da bi se fantovski štrajk v pra-kisi obnesel.

Visoka starost v Windsorski rodbini

Najstarejši izmed treh še živečih otrok angleške kraljice Viktorije, prin-cesa Luiza, vojvodinja d'Argyll, je praznovala te dni 85 letnico rojstva. Rojena je bila v Londonu 29. marca 1848. 21. marca je praznovala 61 let-nico poroke z markizom d'Arnyll, po-znejšim vojvodo d'Argyll. Mnogi čla-ni Windsorske rodbine so doživeli vi-soko starost, toda tako visoke, kakor vojvodinja d'Argyll in njen brat voj-voda de Connaught, nobeden. Vojvo-da bo star kmalu 83 let.

Tretji še živeči otrok kraljice Vik-torije je princesa Beatrix, ki se je omožila s knezom Battenbergom in je mati Španske kraljice. Kraljica Vikto-

rija je bila stara ob smrti 81 let in 8 mesecev ter je bila najstarejša med vsemi angleškimi vladarji. Samo štiri dni mlajši od nje je bil njen praded Georg III., ki je umrl leta 1920.

Žival, ki se sama požre

Inozemski listi so zadnje dni poro-čali o veliki hobotnici, ki so jo potegnili iz morja ob angleški obali. Zanimiva lastnost hobotnic je, da si grade ne-kakšne trdnjave, kjer preže na plen, a iz trdnjave jim mole samo oči. Okrog kraja, kjer se mude, nakupijo namreč polzevih lupin, kajti polži so jim naj-ljubša hrana. V Rokavskem prelivu so našli trdnjavo hobotnice, zgrajeno iz 2000 polzevih lupin. Često pride do bo-ja na življenje in smrt med hobotnico in velikim morskim rakom, po boju pa zmagovalec premaganca s slastjo po-hrusta. V morskem akvariju v Kelmo-rajnu so opazovali hobotnico po takim boju; bila je močno razpraskana in na-peta, ker je bila požrla premaganega sovražnika. Legla je na mehko postlano posteljo in si napravila iz kamenja nad ranjenim telesom obok, skozi kate-rega je molela samo oči.

Hobotnice so v akvarijih zelo hva-ležni objekti. V Berlinu je prinesla ho-botnica v šestih tednih na vstopnini to-liko, kakor prva živa gorilica v Berlinu in v Evropi sploh. Nekaj pa je pri ho-botnicah še zljaj zagotvetno. Te čudne morske živali se namreč pogrezajo v ne-kakšno melanholijo, telo postane pepe-lasto in obleži nepremično na enem kra-ju, njene sicer živahne oči postanejo motne. Naenkrat se pa začne krčevito stresati in končno nastopi to, kar se zdi naravoslovcem najbolj zagotvetno, hobotnica začne gristi in požirati lastne pipalke. Smrt nastane po dokaj dolgo trajajoči izčrpanosti, kajti hobotnica noče zavrtiti niti najokusnejše hrane.

Iz domačega sporta

Ljubljana, 11. aprila.
Ker se za velikončne praznike državno prvenstvo v nogometu ne igra, sta izkoriš-tila obo vodca ljubljanskega kluba Pri-morje in Ilirija to priliko in povabila v go-ste prvaka Gradca GAK, ki nastopi v ne-deljo proti Iliriji, v ponedeljek pa proti Primorju. Obe telmi se bosta vršili na Igrišču Ilirije in se pričneta obekrat ob 16. V predvečer prvega dne nastopi Primor-je proti nekemu ljubljanskemu klubu, nasled-nji dan pa Ilirija proti drugemu ljubljans-kega klubu. Za praznične torej prav pe-ster in srečno sestavljeni sportni program.
GAK je v Ljubljani znan gost, saj nas je posetil že večkrat in meril svoje moči z obema kluboma. V Ljubljani je vedno dobro došel. Letos je dosegel že celo vr-sto uspehov proti profesionalnim dunaj-skim klubom, odkrito je kluboval tudi pr-vak Madžarske FTC, proti kateremu je pred 14 dnevi izgubil s 6:4. Minulo nedel-jo je sicer doživel v Zagrebu poraz, ki gre pa na račun dejstva, da je nastopil s štiri-mi rezervami in da je bil srednji napa-dalec že takoj v prvih minutah blestiral in so ga morali odnesti z Igrišča.
Zagrebsti Hašk proslavi na veliko noč 30 letnico svojega obstoja. Na proslavi bo-sta sodelovala zagrebska kluba Gradjan-ski in Concordija ter dunajski Wacker. Zmagovalec iz tega turnirja prejme lep po-kal. — Hašk je povabljen za 30. t. m. k proslavi 50 letnice dunajskega Sportkluba.
V nedeljo je naša reprezentanca izgubila tekmo proti Madžarom z rezultatom 3:1. Tekma sicer ni bila očitljiva meddržavna, temveč samo nekaj trening obel reprezen-tanc. Naša reprezentanca je sicer izgubila, vendar je bil poraz nepotreben. Sodnik Josip Jugoslavci ni priznal enega regu-larnega gola, na drugi strani je pa prezlil, da je prvi gol za Madžare padel iz offsidea. Zagrebsti listi očitajo saveznemu kapeta-nu, da je bila reprezentanca sestavljena preveč na brzo roko.

PLAKATE

PROSPEKTE

TISKOVINE

KATALOGE

TISKARNA IZVRŠUJE RAZLIČNE TISKOVINE, ČASOPISE, DIPLOME, REVije, VREDNOSTNE PAPIRJE, KOLEDARJE, SREČKE, KNJIGE I.T.D. BNOBARVNI IN VEČ BARVNI TISK, PISMA, RAZOLEDNICE, SLIKE, OSMRTNICE, OVITKE, JEDILNE LISTE, CENIKE, VIZITKE, RAČUNSKE ZAKLJUČKE, POROČNA NAZNAMILA IN VABILA

NARODNA TISKARNA
LJUBLJANA, KNAFLJEVA ULICA 5

Mali oglasi

Vsaka beseda 30 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakovi! — Na vprašanja brez znakov ne odgovarjamo. — Najmanjši oglas Din 5.—

SLUŽBE

KROJ. POMOČNIKA sprejme takoj Knol v Litiži.

MESTO SOFERJA iščem. Din 30.000 garancije. — Ponudbe: Senk, Maribor, Koroska cesta 21. 1808

BRIVSKEGA POMOČNIKA mladega, dobrega delavca, — sprejme takoj brivski salon Hafnar, Strazišče. 1827

PRODAM

Na obroke! — Na hranilne knjižice:

masivne spalnice	Din 6000.-
šperane spalnice	> 3500.-
pleškane spalnice	> 1800.-
Kuhinjska oprava	> 850.-
Kuhinjska kredenca	> 450.-
omare	> 380.-
postelje	> 180.-

Vse drugo pohištvo se dobi najceneje pri nas. Sprejemamo vsakovrstna naročila in popravila po konkurenčnih cenah.

MIZARSTVO »SAVA«, LJUBLJANA, Kolodvorska ulica 18 — Miklošičeva cesta 6. Telefon 27-80. 1 704

GLASPA

KRATEK KLAVIR črn, križem strune, malo rabljen, nemške znamke »Röslan, Dresden« — proda Josip Bajde, Gosposvetska cesta št. 12. 1832

IZPOSJOJAMO

plošče, gramofone, radio-aparate, »SLAGER«, Aleksandrova c. 4. (prehod »Viktorije« palače)

NEDREMČINE

GOSTILNO ali TRGOVINO (ali skupno) na prometnem kraju blizu železnice iščem v najem. — Ponudbe na upravo »Slovenskega Naroda« pod »Kres 1809«.

SKLADIŠČE

primerno za deželne pridelke — iščem v najem v bližini kolodvora na deželi ali v mestni okolici. — Ponudbe na upravo »Slov. Naroda« pod »Sadna 1810«.

ENONADSTROPNA VILA

v kateri je pekarna, trgovski lokal in 3 stanovanji, tik postaje v Lescah, naprodaj. — Po-jasnila: Černič, Dravije št. 100. 1806

ENONADSTROPNO HISO

z zemljiščem in hlevom v Radomlju oddam v najem ali pro-dam. — Vprašanja: Pogačar, čevljar, Kamnik. 1805

NOVO HISO

z njivo, travnikom in gozdom, Orehovo-Sevnica, prodam za 55 tisoč dinarjev. — Informacije: Korene, Orehovo-Sevnica. 1841

RAZNO

Modna konfekcija Najboljši nakup A. PRESKER, LJUBLJANA, Sv. Petra cesta 14. 11/T

SPALNICE

Masivne politirane Din 5000.-šperane > 3200.-pleškane, kompletne s pehlo in ogledalom > 2000.-V zalogi imam vsakovrstne moderne spalnice in kuhinjske oprave po najnižjih cenah. Sprejemam naročila. M. ANDLOVIC, strojno mizarstvo Ljubljana, Komenskega ul. 34. 24/L

TUDI NARAVA MENJA OBLAČILO

Ljudje sledimo njenemu prime-ru. Samo s to razliko, da mi izbiramo. Velika izbira staro-znane trvdre R. MIKLAUC, LJUBLJANA, poleg škofije, vas bo presenetila. Veselilo nas bo, ako nas počastite z obiskom

POZOR DAME!

Trajno ondulacijo z najnovejšim aparatom izvršuje samo za Din 80.— Salon Bevič, Smar-tinska cesta 22. 1766

PRVOVRSTNA Jabolka

po izredno nizki ceni zopet na zalogi pri

Gospodarski zvezi

PISALNE STROJE prenosljive

od Din 2000.— naprej dobite pri trvdri G. A. Milisich, SPLIT Prospekti na zahtevo!

VINO ČEZ ULICO:

Metliško belo	1 Din 6.-
Bizeljsko rdeče	1 > 8.-
Cviček	1 > 8.-
Rizling	1 > 9.-
Burgundec bel	1 > 10.-
Jabolčnik sladki	1 > 4.-

Zganje: Tropnozec pristni 50 % 1 Din 20.-Rum fini čajni 1 > 24.-Slivovka pristna 48 % 1 > 24.-ter raznovrstno žganje in liker-je, desertna vina — nudi ter se priporoča: S. J. JERAJ, Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 38. 1819